

Dve luči.

3. Velika v zatajevanju.

Zatajevanje! To je tista grozna beseda, pred katero strese človeka današnjih dni mraz. In vendar so še vedno veljavne besede večne Resnice: »Kdor hoče priti za menoj, naj zataji samegasebe in naj vzame svoj križ in naj hodi za menoj.« Blagor človeku, ki razume te besede!

Vidva sta jih razumela, blaga mladeniča, sveta Alojzij in Stanislav!

Vsi, ki nam popisujejo življenje angelsko nedolžnega Alojzija, vedó povedati, kako se je odtegoval ta blagi mladenič tudi dovoljenemu razveseljevanju s svojimi tovariši.

Znano je, kako skromna je bila njegova hrana. Trikrat na teden se je postil: ob sredah, petkih in sobotah gotovo. Ko so mu drugi očitali, da si preveč pritrjuje pri jedi, jim je odgovarjal, da uživa toliko, kolikor potrebuje za življenje, več pa ni treba.

Ali naj še tudi omenjamo, da se je ta sveti mladenič večkrat bičal do krvi, da je deval v svojo posteljo trda polena, da je bil prepasan s pasom, narejenim iz zobčastih kolesec, kakršne so imeli takrat jezdec pri ostrogah?

Kako je bil sveti Alojzij tudi obziren do hišnih poslov, zlasti do tistih, ki so bili odločeni njemu v postrežbo! Kadar je potreboval kakšnega služabnika, mu ni ukazal osorno, ampak ga je ljubeznivo prosil, naj mu postreže, če se mu ne zdi delo pretežko. Razumljivo je, da so mu vsi služabniki radi stregli, vračali mu ljubeznivost z ljubeznivostjo.

Eden njegovih služabnikov je večkrat pripovedoval tole: Včasih sva se skregala z Alojzijevim vzgojiteljem. Če je Alojzij to slišal, je stopil iz svoje sobe, rahlo me

je prijel za roko, peljal me je v svojo sobo in me lahko pokaral. Bil je res vzvišen v svoji ponižnosti, ljubezniv v krotkosti — nikogar ni zaničeval, razven samegasebe; vse je častil in spoštoval, sam pa ni maral časti.

Radi prestrogega postâ je Alojzija večkrat bolela glava. Pa se ni pritoževal, ni bil radi tega pust in čemenen, ampak je dejal: »Te bolečine v glavi me samo spominjajo trnjeve krone Zveličarjeve.«

Prav tak junak v zatajevanju je bil sveti Stanislav.

Ni treba o njem omenjati dosti drugega, kakor to, če opišemo ravnanje njegovega brata Pavla in njegovega vzgojitelja Bielinskega nasproti Stanislavu.

Ko sta se vrnila brata Stanislav in Pavel sredi leta 1564. na Dunaj v šole, sta zvedela, da so morali jezuiti zapustiti Avstrijo. Žalosten je bil Stanislav, ko je zvedel za to novico.

Brat njegov pa je navkljub Stanislavu poiskal stanovanje za oba v hiši nekega krivoverca.

Pavel in Bielinski sta začela živeti po svoje: hodila sta od pojedine do pojedine, od veselice do veselice, preko popivanja do razuzdanih gledaliških predstav. Stanislav pa ni maral za tako življenje. Z bridkostjo v srcu se je spominjal nekdanjih dni pri jezuitih in molil zase in za svojega brata Pavla.

Najgrenkejše ure je pa preživel Stanislav pri kosilu ali večerji, ko sta njegova tovariša bruhala iz sebe vsake vrste nedostojno govorjenje. Večkrat sta se tudi prepirala in klela kar na debelo, samo da sta dražila Stanislava. On pa ni črhnil niti besedice; včasih je mirno vstal, se dostojno poslovil, in če so ga šli iskat, so ga našli v kaki cerkvi.

Pavel je potem čimdalje ostreje nastopal proti svojemu bratu. Zmerjanja ni bilo ne konca ne kraja. Obkladal ga je z žaljivimi imeni, vrgel ga večkrat na tla

in ga obdelaval s pestmi in z nogami, tako da je moral naposled poseči vmes Bielinski in rešiti Stanislava iz bratovih neusmiljenih rok.

Lahko bi bil Stanislav storil konec takemu ravnanju: pisal bi bil domov staršem in povedal, kako se mu godi, pa ni hotel. Lahko bi se bil bratu uprl in mu povrnil udarce z udarci, pa ni maral. Samo krotko in mirno je zatrjeval: »Nisem ustvarjen za minljivi svet, ampak za večnost; za večnost hočem živeti, ne za svet.«

Prav kakor Alojzij je bil tudi Stanislav poln ljubezni do služabnikov, ki jih je odločil oče njemu in bratu za postrežbo. Ni nastopal proti njim tako, kakor marsikje mladina dandanes, ko morajo ubogi posli več prestati pred preoblastno mladino kakor pred tistimi, ki so jih sprejeli v službo in ki jih plačujejo ...

J. E. Bogomil:

Janko Cundrič v Deveti deželi.

I.

Zgodilo se je, da je prišel Janko Cundrič v Deveto deželo. Sam ni vedel, kdaj in kako. Odšel je bil z doma in ko je pogledal okrog sebe in vprašal, kje je, so mu povedali popotni ljudje, da je v Deveti deželi.

Tako torej! V Deveti deželi! To je bila dežela njegovih misli, načrtov in željâ.

Le škoda, da je bil sam! Zakaj ni še Petrinovega Jakca tukaj? Pa kaj bo? Sem vendar tak pustež ne sme priti! Tukaj je prelepo. Tukaj je vse polno prelepega cvetja. Drevje je polno najslajšega sadja. Pota in cesfe so kakor iz stekla, svetla in gladka. Niti v cerkvi